

OPŠTI USLOVI ZA OSIGURANJE USEVA I PLODOVA

Na osnovu člana 11.3.2 Statuta Wiener Städtische osiguranje a.d.o. Beograd broj 90094 od dana 20.09.2018. godine, a nakon razmotrenog Mišljenja ovlašćenog aktuara na akte poslovne politike, Izvršni odbor Wiener Städtische osiguranje a.d.o. Beograd (dalje: Društvo, Izvršni odbor) je, na sednici dana 11.01.2021. godine, doneo sledeće:

OPŠTI USLOVI ZA OSIGURANJE USEVA I PLODOVA -prečišćen tekst-

I UVODNE ODREDBE

Član 1.

Pojedini izrazi u ovim Uslovima znače:

- **Osiguravač:** Wiener Städtische osiguranje a.d.o. Beograd;
- **Ugovarač osiguranja:** pravno ili fizičko lice koje sa osiguravačem sklopi Ugovor o osiguranju useva i plodova (u daljem tekstu: ugovor o osiguranju);
- **Osiguranik:** lice čiji je usev, odnosno plod osiguran;
- **Polisa:** pismena isprava o zaključenom ugovoru o osiguranju;
- **List pokrivača** – pismena isprava koja privremeno zamenjuje polis, koju Osiguravač izdaje Ugovaraču osiguranja kao dokaz o zaključenom ugovoru o osiguranju a koja sadrži sve bitne elemente ugovora o osiguranju;
- **Premija:** novčani iznos koji je ugovarač osiguranja dužan platiti osiguravaču za ugovoreno osiguranje;
- **Poljoprivredno gazdinstvo:** Poljoprivredno gazdinstvo podrazumeva sve zemljišne posede osiguranika u okviru teritorijalne jedinice označene u polisi.

II OSNOVNE ODREDBE

Osigurani slučaj

Član 2.

Osiguranim slučajem se smatra šteta nastala kao posledica oštećenja odnosno uništenja useva i plodova od osiguranih opasnosti.

Smatra se da je osigurani slučaj nastupio onog trenutka kada je jedna od osiguranih opasnosti počela da prouzrokuje štetu na osiguranim usevima i plodovima.

Ugovor o osiguranju

Član 3.

Ugovor o osiguranju je zaključen kada ugovorne strane potpišu polis osiguranja ili list pokrivača koji može privremeno prethoditi polisi osiguranja.

Prema odredbama ovih Uslova ugovor o osiguranju može se zaključiti kao:

1. kratkoročni, sa određenim rokom trajanja koji ne može biti duži od jedne godine;
2. višegodišnji, sa određenim rokom trajanja koji ne može biti kraći od jedne godine.

Član 4.

Nezavisno od toga sa kojim rokom trajanja je zaključen, ugovor o osiguranju počinje da proizvodi pravno dejstvo, odnosno osiguranje počinje od onog časa i minuta navedenog u polisi, a ako u polisi nije naznačen čas i minut početka osiguranja, osiguranje počinje po isteku dvadesetčetvrtog časa dana koji je u polisi označen kao dan početka trajanja osiguranja ali nikako ne pre isteka dvadesetčetvrtog časa onog dana kada je uplaćena premija osiguranja.

Osiguranje prestaje po isteku onog časa i minuta označenog u polisi kao čas i minut prestanka osiguranja, a ako u polisi nije naznačen čas i minut prestanka osiguranja, osiguranje prestaje po isteku dvadesetčetvrtog časa dana koji je u polisi označen kao dan prestanka trajanja osiguranja.

Član 5.

Ako je zaključen višegodišnji ugovor o osiguranju sa trajanjem osiguranja na rok do pet godina, svaka ugovorna strana taj ugovor može raskinuti pre isteka roka na koji je zaključen i to sa danom isteka godine osiguranja za narednu godinu trajanja osiguranja uz otkazni rok koji ne može biti kraći od dva meseca niti duži od tri meseca.

U slučajevima u kojima se zaključi višegodišnji ugovor o osiguranju sa trajanjem osiguranja na rok duži od pet godina, nezavisno od zakonom propisanog načina raskida ovakvog ugovora o osiguranju, ugovarač osiguranja i osiguravač mogu ugovorom o osiguranju utvrditi otkazni rok u trajanju kraćem od roka utvrđenog Zakonom, s tim što se otkazni rok ne može ugovoriti u trajanju kraćem od tri meseca.

Član 6.

Ako u toku trajanja zaključenog ugovora o osiguranju dođe do stečaja ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika za slučaj da su ugovarač osiguranja i osiguranik jedno isto lice, pored Zakonom utvrđenog roka u kome svaka ugovorna strana može raskinuti ugovor o osiguranju, ovim uslovima se utvrđuje da ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik, može i po proteku roka od tri meseca od dana otvaranja stečaja raskinuti ugovor o osiguranju, ali najkasnije u roku od šest meseci od dana otvaranja stečaja.

Član 7.

U slučajevima raskida ugovora u smislu odredaba člana 5. ovih Uslova, ugovor o osiguranju prestaje da proizvodi pravno dejstvo po isteku dvadesetčetvrtog časa dana u kome je istekao otkazni rok po pismenoj izjavi bilo koje ugovorne strane do raskida ugovora o osiguranju, a u slučaju raskida ugovora u smislu odredaba člana 6. ovih Uslova, ugovor o osiguranju prestaje da proizvodi pravno dejstvo po isteku dvadesetčetvrtog časa dana u kome je jedna ugovorna strana primila pismenu izjavu o raskidu ugovora druge ugovorne strane.

Član 8.

Izuzetno od odredaba iz ovog poglavlja, ugovor o osiguranju prestaje da proizvodi svoje dejstvo i pre isteka roka na koji je ugovoren, odnosno pre njegovog raskida ako predmet osiguranja bude uništen, s tim što dejstvo tog ugovora prestaje po isteku dvadesetčetvrtog časa dana u kome je osigurani predmet uništen.

Član 9.

U slučajevima u kojima prema Zakonu i ovim Uslovima zbog raskida ugovora ili prestanka njegovog dejstva pre isteka roka na koji je ugovor o osiguranju zaključen, postoji obaveza

osiguravača da ugovaraču osiguranja vrati premiju osiguranja za neiskorišćeni period trajanja osiguranja, obračun premije osiguranja za povrat vrši se, po principu "pro-rata temporis" (obračun premije prema broju dana osiguranja).

Izuzetno od odredbi iz prethodnog stava, osiguravač nije u obavezi da izvrši povrat premije osiguranja ako je osigurani slučaj nastao do dana raskida, odnosno prestanka ugovora o osiguranju pre isteka ugovorenog roka.

Član 10.

Ako je osiguravač odobrio popust ugovaraču osiguranja iz razloga što je zaključio ugovor o višegodišnjem osiguranju, ukoliko dođe do raskida ugovora o osiguranju na zahtev ili krivicom ugovarača osiguranja, ugovarač osiguranja gubi pravo na popust i u obavezi je da osiguravaču vrati pun iznos premije bez obračunatog popusta.

Premiju iz prethodnog stava ugovarač osiguranja je dužan uplatiti osiguravaču u roku od 15 dana od dana prijema obračuna premije za povrat, s tim što se visina iste revalorizuje koeficijentom rasta cena na malo od dana početka trajanja zaključenog ugovora o osiguranju do dana raskida istog.

Plaćanje premije

Član 11.

Ugovarač osiguranja je u obavezi da premiju osiguranja plati u ugovorenom roku.

Danom uplate dospjele premije osiguranja ima se smatrati dan u kome je ugovarač osiguranja jednom od nosioca platnog prometa izvršio uplatu te premije.

Član 12.

Osiguranik je dužan da preduzme propisane, ugovorene i sve ostale mere potrebne da se spreči nastupanje osiguranog slučaja, a ako osigurani slučaj nastupi, dužan je preduzeti sve što je u njegovoj moći da se ograniče njegove štetne posledice.

Osiguravač je dužan da naknadi troškove, gubitke, kao i drugu štetu prouzrokovanu razumnim pokušajem da se spreči nastupanje osiguranog slučaja, kao i pokušajem da se ograniče njegove štetne posledice, pa i onda ako su ti pokušaji ostali bez uspeha.

Osiguravač je dužan da isplati ovu naknadu i u slučaju da ona zajedno sa naknadom štete od osiguranog slučaja prelazi sumu osiguranja.

Ako osiguranik ne ispuni svoju obavezu sprečavanja osiguranog slučaja ili obavezu spašavanja, a za to nema opravdanja, obaveza osiguravača smenjuje se za onoliko za koliko je nastala veća šteta zbog tog neispunjenja.

Osiguravač ima pravo da vrši kontrolu izvršenja odredaba o zaštitnim merama iz ovog člana.

Ako je sa osiguranikom ugovoren ili mu je određen rok do koga se moraju sprovesti mere za sprečavanje ostvarenja ili povećanja opasnosti, naknada se osiguraniku isplaćuje i onda kada je osigurani slučaj nastao do isteka ugovorenog roka, iako je šteta u uzročnoj vezi sa ugovorenim, propisanim, odnosno određenim mu zaštitnim merama.

III POSEBNE ODREDBE

Predmet osiguranja

Član 13.

Predmet osiguranja mogu biti: usevi (uključujući postrne, poduseve i međuuseve); višegodišnji zasadi; ukrasno bilje; voćni, lozni i šumski sadni materijal; rasad povrća i drugih kultura; mlade šumske kulture do navršene 6. godine; vrba za pletarstvo; trska; topola.

Osigurano je:

1) kod žitarica, uljanih biljaka i kultura ostavljenih za seme - samo zrno (seme); kod žitarica se može osigurati i stabljika

(slama-kukurozovina), a kod sirka - metlica, ukoliko se to posebno ugovori;

- 2) kod korenastog i krtolastog bilja - koren i krtola;
- 3) kod povrtarskog, aromatičnog, začinskog, lekovitog i ukrasnog bilja - prema svrsi gajenja; kod paprike i paradajza za seme - seme, a ako se posebno ugovori osiguranjem se može obuhvatiti i plod (meso);
- 4) kod konoplje - stabljika, a ako se proizvodi za seme, samo seme; kod konoplje za seme osiguranjem se može obuhvatiti i stabljika, ukoliko se to posebno ugovori;
- 5) kod lana - stabljika i seme;
- 6) kod hmelja - plod (šišarka);
- 7) kod pamuka - plod (čaura);
- 8) kod maka - seme i opijum;
- 9) kod duvana - list; ako se proizvodi i za seme, onda i seme ukoliko se to posebno ugovori;
- 10) kod krmnog bilja i livadskih trava - zelena masa, a kada se proizvodi za seme - samo seme;
- 11) kod rasada - biljka;
- 12) kod voćnjaka i vinograda - samo rod, odnosno plod, a ako se posebno ugovori, može se osigurati i stablo, odnosno čokot;
- 13) kod mladih voćnjaka i vinograda pre stupanja u rod - stablo, odnosno čokot;
- 14) kod mladih šumskih kultura - stablo;
- 15) kod voćnog, loznog i šumskog sadnog materijala - podloge, kalemovi, reznice i sadnice, kao i kalem grančice kod voćaka i lastari (vioke) kod vinograda - samo umatičenih zasada;
- 16) kod vrbe za pletarstvo - pruće;
- 17) kod trske - stabljika.

Postrni usevi, podusevi i međuusevi su obuhvaćeni osiguranjem samo u slučaju ako su na polisi posebno osigurani i ako je za njih plaćena posebna premija.

Usevi i plodovi, kao i ostale kulture navedene u stavu 1. ovog člana, koji su već oštećeni od rizika od kojih se vrši osiguranje, ne mogu biti osigurani.

Ako se posle zaključenja ugovora o osiguranju utvrdi da je osigurani usev, odnosno plod pre zaključenja ugovora o osiguranju bio oštećen od rizika koji je obuhvaćen ovim osiguranjem, osiguravač može zahtevati poništenje ugovora.

U slučaju poništenja ugovora o osiguranju iz razloga navedenog u prethodnom stavu, osiguravač zadržava naplaćenu premiju, odnosno ima pravo zahtevati naplatu premije za period osiguranja u kome je zatražio poništenje ugovora.

Osigurane opasnosti (rizici)

Član 14.

Osiguravač je u obavezi da plati naknadu iz osiguranja za štete prouzrokovane oštećenjem ili uništenjem useva i plodova od osnovnih opasnosti (rizika): grada, požara i udara groma.

Ako se ugovori i dopunsko osiguranje po posebnim uslovima i isto navede u ispravi o osiguranju, osiguravač je u obavezi da plati naknadu iz osiguranja i za štete koje nastanu od dopunskih opasnosti (rizika):

- 1) kod svih useva i plodova - od oluje, poplave i prolećnog mraza;
- 2) kod semeskog kukuruza i duvana - od jesenjeg mraza;
- 3) kod maline i kupine - od prolećnog mraza i prolećnih preobilnih snežnih padavina.

Osiguranje od dopunskih opasnosti može se zaključiti za useve i plodove, ukoliko su obuhvaćene sve površine pod određenom kulturom na jednom poljoprivrednom gazdinstvu.

Kod kolektivnog ugovora o osiguranju, osiguranje od dopunskih opasnosti može se zaključiti pod uslovom da su obuhvaćene sve površine pod određenom kulturom na poljoprivrednim gazdinstvima svih osiguranika obuhvaćenih tako zaključenim ugovorom o osiguranju.

Osiguravač je u obavezi da plati naknadu iz osiguranja za štete u gubitku količine prinosa, a ne i u kvalitetu, osim kod:

- 1) konoplje i lana za vlakno;
- 2) sirka za metle;
- 3) voćnog, loznog i šumskog sadnog materijala i sadnog materijala ukrasnog bilja;
- 4) vrbe za pletarstvo, u kojim slučajevima se naknađuju i štete u gubitku kvaliteta.

Osiguravač je u obavezi da plati naknadu iz osiguranja i za štete koje nastanu i gubitkom kvaliteta kod:

- 1) useva i plodova za proizvodnju semena,
- 2) voća,
- 3) stonog grožđa, ukoliko je ugovoreno osiguranje po posebnim uslovima od gubitka kvaliteta i isto naznačeno u polisi.

Osiguranje od dopunskih rizika može se zaključiti samo ako se prethodno zaključi osiguranje od osnovnih rizika, izuzev ako je osigurani usev, odnosno zasad, zaštićen mrežom protiv grada.

Početak i prestanak obaveze osiguravača

Član 15.

Obaveza osiguravača da plati naknadu iz osiguranja počinje onog časa i minuta navedenog u polisi kao početak osiguranja, odnosno po isteku 24-og časa dana koji je u polisi osiguranja označen kao početak osiguranja ako nije naznačen čas i minut početka osiguranja, ali nikako ne pre isteka dvadesetčetvrtog sata onog dana kada je plaćena prva rata premije osiguranja.

Ako je ugovoreno plaćanje u određenim rokovima ili plaćanje premije virmanom, obaveza osiguravača da plati naknadu iz osiguranja počinje po isteku 24-og časa dana koji je u polisi osiguranja naznačen kao početak osiguranja, ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava (3) ovog člana.

Pored ispunjenja uslova iz stava 1. i 2. ovog člana, obaveza osiguravača za naknadu iz osiguranja kod pojedinih useva i plodova počinje:

- 1) kod vinograda, malina i hmelja - po izbijanju lastara iz pupoljaka;
- 2) kod voća - kada se sasušu, odnosno opadnu krunični listići sa 50% cvetova pojedine sorte;
- 3) kod voćnog, loznog i šumskog sadnog materijala, ukrasnog šiblja i mladih šumskih kultura - od početka vegetacije, odnosno od momenta nicanja ili sadnje;
- 4) kod povrća, duvana i cveća - od dana rasađivanja, a ako se povrće ili cveće proizvodi setvom na stalnom mestu - od momenta nicanja;
- 5) kod ostalih useva koji nisu navedeni u tački 1) do 4) ovog stava - od momenta nicanja.

Obaveza osiguravača za naknadu iz osiguranja kod pojedinih useva i plodova prestaje:

- 1) kod žitarica, uljanih biljaka, konoplje, lana, krmnog bilja i useva ostavljenih za seme - kad budu pokošeni, požnjeveni, ili na drugi način ubrani;
- 2) kod korenastog i krtolastog bilja - kad se koren ili krtola izvadi iz zemlje;
- 3) kod voća, grožđa, hmelja i povrtarskog bilja - kad plod, odnosno rod bude obran;

4) kod voćnog, loznog i šumskog sadnog materijala kao i kod mladih šumskih kultura, ukrasnog šiblja i vrbe za pletarstvo - po izvršenom vađenju ili rezanju;

5) kod svih ostalih useva i plodova koji nisu navedeni u tački 1) do 4) ovog stava, obaveza osiguravača za naknadu iz osiguranja prestaje po izvršenom ubiranju, a najkasnije do 31. oktobra u 24 časa, osim za kulture gde je agrotehnički rok žetve (berbe) produžen posle navedenog roka;

6) za sve useve i plodove obaveza osiguravača za naknadu iz osiguranja prestaje najkasnije u 24 časa 31. decembra.

Ako osigurani usevi, odnosno plodovi ne budu požnjeveni i obrani najkasnije u roku od 10 dana po završetku žetve, odnosno berbe u dotičnom mestu, obaveza osiguravača prestaje po isteku 24-og časa 10-og dana.

Izuzetno, ukoliko je u polisi naveden period odloženosti (karenca), Osiguravač nije u obavezi da plati naknadu iz osiguranja ako se osigurani slučaj dogodio u tom periodu odloženosti.

Suma osiguranja

Član 16.

Suma osiguranja je iznos na koji je usev, odnosno plod osiguran. Suma osiguranja iskazuje se po jedinici površine i predstavlja maksimalnu obavezu osiguravača.

Sumu osiguranja određuje ugovarač osiguranja, s tim da ona ne može preći vrednost koju će usevi, odnosno plodovi, imati u vreme ubiranja. Kao osnovica za određivanje sume osiguranja uzima se očekivani prinos i očekivana cena.

Osiguranje useva i plodova može se zaključiti:

- bez mogućnosti korekcije cena u vreme žetve-berbe,
- uz mogućnost korekcije cena u vreme žetve-berbe.

Suma osiguranja utvrđena stavovima 1. do 3. ovog člana ne podleže revalorizaciji.

Suma osiguranja za osnovni i dopunski rizik mora biti ista.

Osiguravač može za pojedine useve i plodove ograničiti visinu sume osiguranja.

Obaveza osiguranja svih useva i plodova iste vrste

Član 17.

Osiguranik je obavezan da osigura sve površine pod usevima i plodovima iste vrste na jednom poljoprivrednom gazdinstvu.

Ako se ne osiguravaju svi usevi, odnosno plodovi iste vrste u smislu prethodnog stava, naknada iz osiguranja će se isplatiti u srazmeri između osigurane i stvarne površine pod tim usevima i plodovima. Kada je ugovor o osiguranju zaključen po broju stabala ili čokota, naknada iz osiguranja se isplaćuje u srazmeri između osiguranog i stvarnog broja stabala ili čokota.

Ako u toku trajanja osiguranja nastane promena u strukturi osiguranih površina ugovarač osiguranja je obavezan da to bez odlaganja prijavi osiguravaču.

Ukoliko ugovarač osiguranja ne udovolji svojoj obavezi prijave promene iz prethodnog stava, pa se po nastanku osiguranog slučaja utvrdi neslaganje između osiguranih i stvarno zasejanih površina, odnosno između osiguranog i stvarnog broja stabala ili čokota, naknada iz osiguranja će se isplatiti po odredbama stava 2. ovog člana.

Smanjenje ili povećanje sume osiguranja i premije

Član 18.

Ugovarač osiguranja ima pravo da traži smanjenje sume osiguranja, ako se tokom trajanja osiguranja smanji vrednost osiguranog useva ili ploda.

Srazmerno smanjenju sume osiguranja smanjuje se i premija osiguranja za vreme od dana podnošenja pismenog zahteva

osiguravaču za smanjenje sume osiguranja, pa do isteka trajanja osiguranja.

Ugovarač osiguranja ima pravo da traži povećanje sume osiguranja ako se tokom trajanja osiguranja poveća vrednost osiguranog useva ili ploda, i ako u međuvremenu nije nastao osigurani slučaj.

Srazmerno povećanju sume osiguranja, povećava se i premija osiguranja.

Smanjenje ili povećanje sume osiguranja i premije osiguranja ugovarač osiguranja može pismeno da traži do početka ubiranja tog useva ili ploda.

Ako neki od osiguranih useva uopšte nije zasejan, odnosno zasaden, te osiguravač nije nosio nikakav rizik, ugovarač osiguranja za taj usev ne plaća premiju osiguranja.

Ugovarač osiguranja može podneti pismeni zahtev za otpis ili povraćaj premije osiguranja za slučaj iz prethodnog stava do početka ubiranja tog useva.

Ako je osigurani usev ili plod za vreme trajanja osiguranja uništen štetnim događajem koji nije obuhvaćen osiguranjem, premija osiguranja se smanjuje srazmerno vremenu od dana uništenja useva ili ploda, pa do dana kada bi prestala obaveza osiguravača za nošenje rizika po odredbama člana 15. stava 4. ovih Uslova.

Ugovarač osiguranja može podneti pismeni zahtev za smanjenje premije osiguranja za slučaj iz prethodnog stava u roku od 15 dana računajući od dana uništenja useva ili ploda.

Ako osigurani usev ili plod bude uništen pre početka obaveze osiguravača za isplatu naknade iz osiguranja, ugovarač osiguranja za taj usev ne plaća premiju osiguranja

U slučaju uništenja osiguranog useva ili ploda iz prethodnog stava, ugovarač osiguranja može podneti pismeni zahtev za otpis premije osiguranja u roku od 15 dana računajući od dana uništenja istih.

Nedeljivost premije osiguranja

Član 19.

Premija osiguranja važi za vreme od zaključenja osiguranja pa do ubiranja useva ili ploda, ukoliko Posebnim uslovima to nije drugačije određeno, ali najviše godinu dana.

Utvrđena premija osiguranja ne može se smanjiti zbog skraćanja roka trajanja osiguranja, osim u slučajevima iz člana 18. ovih Uslova.

Ako je usev ili plod istovremeno osiguran od više rizika, pa je tokom trajanja osiguranja došlo do ostvarenja nekog od osiguranih rizika, osiguravač zadržava celokupnu premiju za sve rizike.

Pregled stanja osiguranih useva i plodova (revizija rizika)

Član 20.

Osiguravač ima pravo da u toku trajanja osiguranja vrši pregled osiguranih useva i plodova radi utvrđivanja stanja u vezi sa obavezama koje proističu iz zaključenog ugovora o osiguranju.

Pregled i utvrđivanje stanja osiguranih useva i plodova vrši osiguravač u prisustvu ugovarača osiguranja/osiguranika.

Po izvršenom pregledu osiguranih useva i plodova, sastavlja se zapisnik o utvrđenom stanju.

Obaveza osiguranika kad nastane osigurani slučaj

Član 21.

Kad nastane osigurani slučaj, osiguranik je dužan:

1) da odmah, a najkasnije u roku od tri dana po saznanju, prijavi osiguravaču da je nastao osigurani slučaj;

2) ako je prijava učinjena usmeno ili telefonom mora se odmah, a najkasnije u roku od tri dana, potvrditi pismeno;

3) u prijavi o nastalom osiguranom slučaju treba navesti dan i čas nastanka, na kojim je usevima odnosno plodovima i površinama nastala šteta, i to po vrstama useva i parcelama;

4) u slučaju da usevi, odnosno plodovi budu oštećeni za vreme žetve (berbe) osiguranik je dužan da i pre procene štete izvrši žetvu ili berbu, a u cilju sprečavanja daljeg povećanja štete;

5) kada se oštećeni usev ili plod mora požnjeti ili obrati, a procena štete još nije izvršena, osiguranik je dužan da ostavi nedirnutu (nepožnjevenu, neobranu) kontrolne uzorke koji će poslužiti za procenu štete. Uzorci moraju imati veličinu od najmanje 10 m² oštećenog useva, kod vinograda najmanje 10 čokota, a kod voćnjaka nekoliko stabala na donjem, srednjem i gornjem kraju parcele, po dijagonali. Kod kultura kod kojih se žetva - berba vrši mašinski - kombajniranjem, osiguranik je dužan da ostavi kontrolne uzorke u vidu traka;

6) Osiguranik je dužan da osiguravaču pruži sve podatke i dokaze kojima raspolaže, a neophodni su za utvrđivanje uzroka, obima i visine štete.

Utvrđivanje i procena štete

Član 22.

Po prijemu prijave o nastalom osiguranom slučaju osiguravač je dužan pristupiti utvrđivanju i proceni štete. Utvrđivanje i procenu štete vrši osiguravač u prisustvu osiguranika. Osiguranik može ovlastiti i drugo lice da ga zastupa u proceni. Osiguravač je dužan da za svog predstavnika u proceni odredi poljoprivrednog stručnjaka - diplomiranog inženjera poljoprivrede.

Osiguranik je dužan da na poziv predstavnika osiguravača prisustvuje proceni štete ili da ovlasti drugo lice da ga zastupa u proceni. Ako to ne učini, predstavnik osiguravača izvršice procenu bez njegovog prisustva. Poziv osiguravača osiguraniku ili licu koje je ovlašćeno da prisustvuje proceni može biti upućeno, poštom, elektronskom poštom ili putem telefona.

Procena štete na usevima obavlja se u jednom ili više navrata. Procena štete koja se obavlja u jednom navratu ima karakter konačne procene. Ukoliko se procena obavlja u više navrata, onda prethodni pregledi imaju karakter pretprocene a poslednji pregled ima karakter konačne procene.

1) Jednokratna procena vrši se u slučajevima kada šteta nastane u fazi sazrevanja ili neposredno pre sazrevanja ili u slučaju da su nastala oštećenja neznatna i sa sigurnošću se može utvrditi da su oštećenja manja od 5%,

2) Višekratna procena vrši se u slučajevima kada šteta nastane pre faze sazrevanja zbog čega nije moguće da se odmah utvrdi njena konačna visina. Od ovoga se izuzimaju sledeći slučajevi:

- ako se sa sigurnošću može utvrditi da je šteta manja od iznosa samopridržaja osiguranika (franšize),
- ako šteta ne postoji.

U navedenim slučajevima takođe se odmah vrši konačna procena, bez obzira u kojoj je fazi razvoja useva šteta nastala.

3) Predprocena štete vrši se kada su tragovi oštećenja izazvanog osiguranim slučajem dovoljno uočljivi. U predproceni se ne utvrđuje konačna visina štete, već se samo utvrđuje stanje useva i plodova, priroda oštećenja i drugi elementi koji su značajni za konačnu procenu štete.

4) Konačna procena štete vrši se u fazi sazrevanja useva, kada su posledice osiguranog slučaja najuočljivije i kada više ne može doći do promene stanja useva. Konačna procena potpunih (totalnih) šteta takođe se vrši u fazi sazrevanja useva odnosno plodova, bez obzira kad su nastale. Prilikom konačne procene utvrđuje se: da li su svi usevi odnosno plodovi iste vrste osigurani, veličina oštećene površine, procenat štete od nastalog osiguranog slučaja, prinos koji bi se ostvario da usevi, odnosno plodovi nisu bili oštećeni osiguranim slučajem.

5) Kad su usevi i plodovi oštećeni i dejstvom nekog drugog rizika koji nije obuhvaćen osiguranjem, utvrđuje se koliko je

procenat oštećenja od tog rizika i za visinu tog procenta smanjuje se visina prinosa koji bi se dobio da oštećenja od tog rizika nije bio.

6) Kod kultura koje se žanju ili beru dva ili više puta, ili imaju više otkosa, utvrđivanje i procena štete vrši se na osnovu broja branja, procenta oštećenja i prosečnog prinosa oštećenih branja. U ovom slučaju treba utvrditi koliko bi branja imao oštećeni usev, koja su branja oštećena, koliki je procenat oštećenja pojedinog branja i koliko bi bio ukupan prinos oštećenih branja da nije došlo do oštećenja.

7) Ako jedan usev ili plod bude oštećen više puta, procenat štete utvrđuje se prema stanju useva ili plodova posle zadnjeg oštećenja.

Procenitelj osiguravača, po završenoj proceni, uručuje osiguraniku neposredno ili poštom zapisnik o izvršenoj proceni štete.

U slučaju da se osiguranik ne složi sa rezultatima procene iz zapisnika, dužan je da svoje neslaganje sa procenom pismeno saopšti osiguravaču u roku od 3 (tri) dana. Ukoliko osiguranik ne postupi na navedeni način, procena se smatra konačnom.

Kada je osiguranik izrazio pismeno neslaganje sa rezultatom procene iz zapisnika, pristupa se proceni štete u drugom stepenu. U tom slučaju, osiguranik je dužan da u smislu člana 21. tačke 5. ovih Uslova ostavi nedirnete kontrolne uzorke sve dok se ne izvrši procena štete u drugom stepenu. Ako osiguranik ne postupi na navedeni način, šteta će se obračunati prema prvobitnoj proceni.

Osiguravač ima pravo da vrši kontrolu svake izvršene procene prema stanju na licu mesta, a pre žetve odnosno berbe. Ako osiguranik ne prihvati nalaz utvrđen prilikom kontrolne procene, koji odstupa od rezultata procene iz prethodnog zapisnika, pristupa se proceni štete u drugom stepenu.

Procena štete u drugom stepenu

Član 23.

Procena štete u drugom stepenu u smislu člana 22., stava 4. ovih Uslova vrši se na sledeći način:

1) procenu štete u drugom stepenu vrši se od strane poljoprivrednih stručnjaka koju određuje nadležni organ u sektoru za procenu i likvidaciju šteta Osiguravača, pod uslovom da nisu učestvovali u prvostepenoj proceni štete.

2) Procena štete u drugom stepenu se može izvršiti novim izlaskom na procenu osigurane oštećene parcele, ponovnim pregledom osiguranih useva ili plodova, odnosno bez izlaska na teren, a na osnovu dostupne dokumentacije sa prethodnih procena na osnovu koje se može zaključiti stepen oštećenja osiguranih useva ili plodova.

3) kod procena štete u drugom stepenu Osiguravač može angažovati stručnjake iz oblasti poljoprivrede koji nisu u stalnom radnom odnosu sa istim (poljoprivredni fakultet, naučni instituti, stručne službe i sl.).

Procena štete veštačenjem

Procena štete veštačenjem vrši se ako Osiguranik istakne zahtev za veštačenjem i to na sledeći način:

1) Svaka strana pisanim putem imenuje svog veštaka u roku od pet dana od dana izvršene drugostepene procene, odnosno u roku od pet dana nakon primljenog zahteva za veštačenjem.

2) Za veštake se mogu imenovati samo lica iz redova poljoprivrednih stručnjaka sa završenim poljoprivrednim fakultetom koja nisu učestvovala u prethodnoj proceni.

3) Veštaci rade istovremeno i svoje nalaze u pisanoj formi predaju Osiguravaču i Osiguraniku ili predstavniku osiguranika.

4) Ako nalazi veštaka međusobno odstupaju, imenuje se treći nezavisni veštak koji odlučuje o spornim pitanjima u granicama nalaza oba veštaka.

(5) Svaka strana snosi troškove svog veštaka. Troškove trećeg nezavisnog veštaka snose obe strane po pola.

Utvrđivanje naknade iz osiguranja

Član 24.

Visina naknade iz osiguranja utvrđuje se:

1) od sume osiguranja - ako je vrednost prinosa jednaka sumi osiguranja ili veća od nje;

2) od stvarne vrednosti prinosa - ako je ta vrednost manja od sume osiguranja.

Vrednost osiguranih useva, odnosno plodova izračunava se na taj način što se od utvrđenog prinosa, koji bi se postigao da nije bilo nikakvog oštećenja, odbije smanjenje prinosa zbog eventualnog oštećenja opasnostima koje nisu obuhvaćene osiguranjem, i tako dobijeni prinos obračunava po cenama ugovorenim u polisi, a za ugovorenu proizvodnju - po cenama ugovorenim sa organizatorom proizvodnje.

Za poljoprivredne kulture čije se cene ne formiraju na tržištu ili propisima, vrednost se utvrđuje po cenama ugovorenim u polisi.

Kada se vrednost prinosa obračunava po tržišnim cenama, merodavne su cene na veliko koje se formiraju na najbližem slobodnom tržištu posle žetve, odnosno berbe, i to u vreme kada je dovoz ili ponuda dotičnih poljoprivrednih proizvoda normalna.

Kada je šteta delimična, osiguraniku se na ime naknade isplaćuje: u slučajevima iz stava 1. tačka 1) ovog člana - od sume osiguranja, u slučajevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana - od stvarne vrednosti useva odnosno plodova - onoliko procenata za koliko su procenata usevi, odnosno plodovi oštećeni.

Kada je šteta potpuna osiguraniku se na ime naknade isplaćuje:

- u slučajevima iz stava 1. tačka 1) ovog člana iznos sume osiguranja, umanjen za troškove proizvodnje koji se od nastanka štete do završetka žetve ili berbe neće ostvariti, a najmanje za 20% kod voćarskih i povrtarskih kultura i 15% kod ostalih biljnih kultura, uzimajući pri tom u obzir neophodne troškove za uklanjanje biljnih ostataka,

- u slučajevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana iznos stvarne vrednosti prinosa, umanjen za troškove proizvodnje koji se od nastanka štete do završetka žetve ili berbe neće ostvariti, a najmanje za 15%, uzimajući pri tom u obzir neophodne troškove za uklanjanje biljnih ostataka.

Kada je usev potpuno uništen u ranoj fazi razvoja, a moguće je prema godišnjem dobu, vremenskim prilikama i uslovima proizvodnje ponovo zasejati istu ili neku drugu kulturu, osiguraniku se može isplatiti akontacija naknade iz osiguranja u visini 30% sume osiguranja. Novozasejani (zasađeni) usev je predmet osiguranja do njegovog ubiranja i osiguran je do visine sume osiguranja prethodnog useva umanjene za iznos isplaćene akontacije štete.

Ako novozasejani odnosno zasađeni usev nije uopšte uspeo usled okolnosti na koje osiguranik nije mogao uticati, ili je delimično uspeo, naknada iz osiguranja će se utvrditi na sledeći način:

1) ako usev uopšte nije uspeo, osiguraniku će se isplatiti razlika između ukupno utvrđenog iznosa naknade i isplaćene akontacije,

2) ako je usev delimično uspeo, prvo će se utvrditi postignuta vrednost novog useva i ta vrednost dodati isplaćenom iznosu akontacije. Ako tako dobijeni iznos bude manji od vrednosti koju bi osiguranik imao da nije došlo do osiguranog slučaja, osiguraniku će se nadoknaditi razlika do te vrednosti.

Iznos neostvarenih troškova proizvodnje u smislu stava 6. ovog člana ne odbija se kada se vrši presejavanje, odnosno presađivanje potpuno uništenih useva i plodova.

Ukoliko osiguranik ne izvrši presejavanje, odnosno presađivanje u smislu stava 8. ovog člana, isplaćena akontacija smatraće se konačnom naknadom iz osnova osiguranja.

Ako je ukupna šteta nastala od osiguranih opasnosti na usevima, odnosno plodovima utvrđena u smislu prethodnih stavova ovog člana manja ili jednaka od 5% (Integralna franšiza) osiguravač nema obavezu naknade štete, a ako je ista veća od 5% naknada štete se vrši u celosti ili uz umanjenje odbitne franšize, ukoliko je ista ugovorena. U slučaju više prijavljenih štetnih događaja, uvek se vrši procena da li je procenat oštećenja od poslednjeg štetnog događaja veći od 5%, pri čemu se predhodna oštećenja koja su procenjena na manje od 5% ne sabiraju.

Odbitna franšiza (učesće osiguranika u šteti)

Član 25.

Ugovor o osiguranju može se zaključiti sa odbitnom franšizom čija se visina utvrđuje na sledeći način:

- integralna franšiza (bliže opisana u prethodnom članu 24),
- u procentualnom iznosu od utvrđene visine štete,
- odbitne franšize od sume osiguranja (apsolutna odbitna franšiza) nastankom osiguranog slučaja, a ako je ugovoren apsolutni (fiksni) iznos odbitne franšize, iznos naknade iz osiguranja uvek se umanjuje za ugovoreni iznos apsolutnog (fiksno) novčanog iznosa.

Visina odbitne franšize utvrđuje se u polisi.

Nastankom osiguranog slučaja, a u slučaju ugovorenog procentualnog iznosa odbitne franšize, nadoknada iz osiguranja uvek se umanjuje za ugovoreni procenat odbitne franšize.

Ako je šteta manja od iznosa ugovorene odbitne franšize osiguranik ne ostvaruje pravo na nadoknadu iz osiguranja, a ako je šteta veća od ugovorene odbitne franšize nadoknada iz osiguranja se umanjuje za ugovoreni procenat odbitne franšize.

Naknada troškova

Član 26.

Osiguravač naknadije troškove prouzrokovane razumnim pokušajem da se otkloni neposredna opasnost nastupanja osiguranog slučaja, kao i pokušajem da se ograniče njegove štetne posledice samo ukoliko je osiguranik te pokušaje preduzeo u dogovoru sa osiguravačem ili uz njegovu saglasnost.

Ako osiguravač odbije da da saglasnost na mere iz stava 1. ovog člana, u slučaju nastanka štete obavezan je da isplati naknadu iz ugovora o osiguranju u celini.

Pravna situacija posle nastanka osiguranog slučaja

Član 27.

Oštećeni usevi, odnosno plodovi ostaju osiguraniku.

Posle nastanka osiguranog slučaja preostali usevi ili plodovi, odnosno ponovo zasejani (zasade) usevi i plodovi, osigurani su na visinu razlike između prvobitne sume osiguranja i isplaćene naknade.

IV OSTALE ODREDBE

Isključenje u slučaju sankcija

Član 28.

Osiguravač nije u obavezi da obezbedi pokriće i nije u obavezi da izvrši plaćanje bilo kojeg potraživanja, odnosno da obezbedi bilo kakvu naknadu u skladu sa navedenim, do te mere kojom bi obezbeđivanje takvog pokrića, isplata spomenutog potraživanja ili obezbeđivanje spomenute naknade izložili osiguravača ili reosiguravača bilo kakvom sankcionisanju, zabrani ili restrikciji u skladu sa rezolucijama Ujedinjenih nacija ili trgovinskim ili

ekonomskim sankcijama, zakonima i propisima Evropske unije, sankcijama Republike Srbije ili Sjedinjenih Američkih Država (pod uslovom da se ovim ne krše bilo kakvi propisi ili određeni državni zakoni primenjivi na dole potpisanog osiguravača).

Način obaveštavanja

Član 29.

Sva obaveštavanja i dogovori između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika i osiguravača, koji su vezani za međusobna prava i obaveze koje proističu iz zaključenog ugovora o osiguranju, moraju biti učinjena u pismenoj formi, osim zakazivanja termina procene štete koji može biti izvršen telefonskim putem.

Kao dan prijema obaveštenja ima se smatrati dan u kome je jedna ugovorna strana primila pismeno druge ugovorne strane i od tog dana dostavljeno pismeno proizvodi pravna dejstva.

Promena adrese i naziva

Član 30.

Ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik, dužan je da osiguravača na jedan od uobičajenih načina obavesti o promeni naziva i sedišta, i to najkasnije u roku od 15 dana od dana nastale promene.

Ako ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik, ne postupi po obavezi iz prethodnog stava, smatraće se da je uredno obavešten ako mu osiguravač preporučeno pismeno pošalje na naziv i adresu iz zaključenog ugovora o osiguranju.

Obaveštenja iz prethodnog stava imaju se smatrati važećim od onog dana u kojem bi, prema redovnom toku stvari, postala punovažna da nije došlo do promena o kojima osiguravač nije obavešten.

Eksperimentalna osiguranja

Član 31.

Osiguranje useva i plodova koje nije obuhvaćeno ovim Opštim uslova može se uvesti kao eksperimentalno osiguranje po posebnim uslovima koje donosi nadležni organ „Wiener Städtische osiguranje“ a.d.o. Beograd.

Nadležnost u slučaju spora

Član 32.

U slučaju spora između osiguravača i ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika, nadležan je stvarno nadležni sud prema sedištu osiguravača.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Ovi uslovi su sastavni deo Ugovora o osiguranju.

Na pitanja koja nisu regulisana ovim Uslovima primenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Ovi Uslovi stupaju na snagu i primenjuju se počev od dana 11.01.2021. godine.

Danom početka primene ovih uslova prestaju da važe Opšti uslovi za osiguranje useva i plodova broj 41655 od dana 13.07.2020. godine.